

Działalność Polskiego Towarzystwa Hippiatrycznego

Polskie Towarzystwo Hippiatryczne (PTH) zostało założone przed dziewiętnastu laty, gdy po zmianach ustrojowych w naszym kraju, na początku lat dziewięćdziesiątych XX w., zaczęły powstawać nowe towarzystwa naukowe bądź reaktywowały się organizacje, które istniały wcześniej, ale uległy rozwiązaniu. Nasz zawód stał się wolnym zawodem zaufania publicznego, a to zobowiązuje do wykonywania go w sposób sumienny i zgodnie z najlepszą współczesną wiedzą.

Towarzystwo zostało powołane z inicjatywy Adama Wąsowskiego, wieloletniego szefa Szpitala Koni przy Torach Wyścigów Konnych na Służewcu w Warszawie. Rejestracja w sądzie miała miejsce w 1995 r. Towarzystwo reprezentowali Małgorzata Ochmańska-Hecold i mecenas Stefan Sosnowski, którego udział miał istotne znaczenie dla sprawnego przebiegu procesu rejestracji. Członkami założycielami byli: Andrzej Bereznowski, Edward Biańczak, Danuta Czaplicka, Grzegorz Chajęcki, Przemysław Dziekan, Wojciech Empel, Janusz Frydzyński, Mariusz Gębka, Andrzej Gniazdowski, Sławomir Gołyś, Zbigniew Groszak, Ryszard Michał Grunwald, Adam Jonczyk, Dariusz Jackowski, Lech Januszewski, Jacek Kańka, Jerzy Kita, Jacek Kwiatkowski, Sławomir Kulina, Magdalena Łukasik, Roman Łuczak, Grzegorz Majewski, Jan Magdziak, Mirosław Mazur, Grzegorz Nowak, Małgorzata Ochmańska-Hecold, Stanisław Pałczyński, Zdzisław Peczyński, Janusz Petelicki, Marcin Pikiel, Mieczysław Przedpeński, Aleksandra Półtorak, Zofia Słomka, Jacek Stec, Anna Smelczyńska, Bernard Turek, Włodzimierz Woźniak i Adam Wąsowski.

Cele, jakie przyświecały członkom założycielom, były następujące:

- integracja lekarzy weterynarii zajmujących się leczeniem koni;
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez studia podyplomowe oraz coroczne konferencje naukowe, upowszechniające osiągnięcia naukowe w zakresie diagnostyki, terapii, profilaktyki oraz dobrostanu koni;
- organizowanie warsztatów szkoleniowych w dokształcaniu w zakresie określonych metod

diagnostycznych, terapeutycznych lub chirurgicznych;

- pomoc lekarzom weterynarii kształcącym się w unikatowych dziedzinach.

Należy przypomnieć, że Adam Wąsowski wiele lat przed oficjalnym powołaniem Polskiego Towarzystwa Hippiatrycznego skupił wokół siebie grupę lekarzy praktyków, zajmujących się chorobami koni i sprawującymi opiekę lekarsko-weterynaryjną nad końmi sportowymi, wyścigowymi i hodowlanymi. Ponadto miał liczne kontakty międzynarodowe z podobnymi organizacjami w Europie i na świecie. Trzeba też podkreślić duże zaangażowanie Małgorzaty Ochmańskiej-Hecold, która od początku zajmowała się stroną organizacyjno-administracyjną, współorganizowaniem konferencji i była inicjatorką wielu przedsięwzięć. Określiła, między innymi, reprezentacyjny ubiór członków, z emblematami PTH i udostępniła na wiele lat swój adres na siedzibę Towarzystwa.

Warto przypomnieć, że większość członków założycieli PTH była uczestnikami pierwszego Podyplomowego Studium Specjalizacyjnego Chorób Koni, którego organizatorem i kierownikiem był prof. Jerzy Kita. Wykładowcami na tym studium było wielu profesorów z zagranicy. Znaleźli się wśród nich: prof. Hartwig Bosted z Giessen, prof. Eckehard Deegen z Hanoweru, prof. Rudolf Stolla i prof. Verner Leidl z Monachium oraz dr Didier Schmidt-Morand – wykładowca okulistyki weterynaryjnej w Państwowej Szkole Weterynaryjnej w Nantes (Francja). W czasie realizacji programu tego studium odbyła się w pomieszczeniach torów wyścigowych na Służewcu konferencja okulistyczna, której głównym wykładowcą był dr D. Schmidt-Morand. Dyplomy ukończenia studium zostały wręczone w 1997 r. w Ministerstwie Rolnictwa w obecności głównego lekarza weterynarii Andrzeja Komorowskiego, prezesa Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej Bartosza Winieckiego, przewodniczącego Komisji do spraw Specjalizacji Lekarzy Weterynarii prof. Zbigniewa Pomorskiego oraz krajowego kierownika specjalizacji prof. Eugeniusza Wiśniewskiego. Zaproszonymi

gośćmi byli dyrektor Toru Wyścigowego Jerzy Budny i prezes Związku Hodowców Koni Czystej Krwi Arabskiej Izabela Zawadzka.

Skład pierwszego zarządu był następujący: prezes Adam Wasowski, wiceprezes prof. Jerzy Kita, sekretarz i skarbnik Małgorzata Ochmańska-Hecold, członkowie – Janusz Okoński, Rafał Przedpeński, prof. Eugeniusz Wiśniewski i Jacek Stec. W skład Sądu Koleżeńskiego wchodził: przewodniczący Janusz Petelicki, prof. Zdzisław Kłos, Włodzimierz Woźniak, Grzegorz Nowak, Mirosław Mazur. Komisję Rewizyjną stanowili Jerzy Urbański, Janusz Babiński i Piotr Szpotański.

Od 2005 r. prezesem PTH jest prof. Jerzy Kita, wiceprezesem Janusz Okoński, a członkami zarządu dr Małgorzata Ochmańska-Hecold, dr Andrzej Bereznowski, dr Przemysław Dziekan. Od dwóch kadencji funkcję sekretarza pełni dr Lucjan Witkowski. W 2006 r. dzięki staraniom zarządu Polskie Towarzystwo Hippiatryczne zostało uznane i wpisane na listę organizacji użyteczności publicznej. Na walnym zebraniu w 2013 r. skarbnikiem został wybrany dr Przemysław Dziekan, a nowym członkiem zarządu Jacek Kańka. Adres Towarzystwa zgodnie z wnioskiem walnego zebrania został zmieniony i obecnie jest ono afiliowane przy Wydziale Medycyny Weterynaryjnej SGGW w Warszawie.

Aktualnie członkowie Towarzystwa posiadają odznakę, a osoby zasłużone dla Towarzystwa są odznaczane jej złotą wersją. Obecnie PTH liczy 77 członków. Wszystkie informacje związane z jego działalnością są zamieszczone na stronie internetowej: www.pth.org.pl.

Początkowy okres to działalność organizacyjna, opracowywanie koncepcji działania i nawiązywanie kontaktów z osobami i organizacjami zajmującymi się problematyką hipiatryczną na całym świecie. W marcu

1999 r. Polskie Towarzystwo Hipiatryczne wspólnie z firmą Cavalor – producentem preparatów dla koni, Torem Wyścigów Konnych i Agencją Jeździecką A.A. Bober zorganizowało dwudniowe seminarium dla lekarzy weterynarii, hodowców, trenerów i właścicieli koni, które odbyło się na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej, jeszcze przy ul. Grochowskiej. Wykłady z zakresu radiologii w praktyce hipiatrycznej przedstawił prof. Francis Verschooten – kierownik działu radiologii Kliniki Weterynaryjnej Dużych Zwierząt Uniwersytetu w Gandawie (Belgia), a wykłady dotyczące żywienia i zapobiegania zaburzeniom u koni sportowych prowadził Peter Bollen, specjalista żywienia koni sportowych z belgijskiej firmy Vitamex.

Zarząd PTH przyjął zasadę organizowania raz w roku naukowej konferencji poświęconej aktualnym problemom związanym z ochroną zdrowia koni. Organizowane są doroczne spotkania, połączone z organizacją konferencji naukowych, w których udział biorą specjaliści z całego świata. Można więc przyjąć, że już od ponad 15 lat za pośrednictwem Towarzystwa popularyzowane i wdrażane są najnowsze osiągnięcia naukowe i praktyczne w dziedzinie hipiatrii. W styczniu 2001 r. odbyło się spotkanie, które Polskie Towarzystwo Hipiatryczne zorganizowało wspólnie z firmami Intervet International B.V. i Heel Polska. Na spotkaniu tym Anna Smelczyńska omówiła zastosowanie leków antybiotykowych w okulistyce koni, Joanna Kubisa zaprezentowała preparaty firmy Heel stosowane w lecznictwie koni, a Agnieszka Jackowska przedstawiła możliwości stosowania preparatu Quadrisol 100 w leczeniu niektórych chorób koni. W marcu 2001 r. zorganizowano seminarium poświęcone patofizjologii, diagnostyce i leczeniu chorób układu oddechowego koni oraz występowaniu, znaczeniu i możliwości leczenia wrzodów żołądka u koni wyczynowych. Oba zagadnienia prezentował prof. Eckehard Deegen – kierownik Kliniki Chorób Koni Wyższej Szkoły Weterynaryjnej w Hanowerze, Niemcy. Prezentacje przedstawione przez Ernsta Salamona, specjalistę do spraw leków dla koni z firmy Boehringer Ingelheim, dotyczyły farmakologicznego leczenia chorób morzyskowych koni oraz zastosowania preparatów Ventipulmin i Sputolysin w leczeniu chorób układu oddechowego.

W 2002 r. konferencja poświęcona była rozpoznawaniu i leczeniu chorób ścięgien. Typy zapalenia ścięgien mięśni zginaczy u koni oraz biomechaniczne czynniki sprzyjające występowaniu tej choroby przedstawił prof. Christian Stanek z Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej z Wiednia. Możliwości i ograniczenia diagnostyki ultrasonograficznej uszkodzeń ścięgien u koni referował prof. Hanspeter Meier z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Bernie (Szwajcaria), a leczenie tendopatii kwasem hialuronowym omówił prof. Bodo Hertsch z Kliniki Chorób Koni Wolnego Uniwersytetu w Berlinie. Postępowanie stosowane w przypadkach ran ścięgien u koni omówił dr Jacek Sterna z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Warszawie. Leczenie chorób ścięgien metodą przeszczepiania zaprezentował prof. Zdzisław Kłós z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Warszawie. Leczenie chorób ścięgien metodą wszczepienia włókien węglowych i poliestrowych zreferował dr Andrzej Bereznowski z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Warszawie. Przecięcie bliższego więzadła dodatkowego jako metodę zapobiegania uszkodzeniom ścięgien zaprezentował dr Zdenek Žert z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Brnie (Czechy).

W 2003 r. konferencja poświęcona była postępowi w diagnostyce i leczeniu chorób przewodu pokarmowego u koni. Program obejmował następujące tematy: „Zastosowanie środków przeciwbólowych w leczeniu morzysku u koni” przedstawił prof. Arthur Grabner z Kliniki Chorób Koni Wolnego Uniwersytetu

w Berlinie. „Diagnostykę i leczenie wrzodów żołądka u koni” referował dr Paweł Czerw z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu. „Niedrożności i przemieszczenia jelit grubych u koni – diagnostyka i metody leczenia” omówił dr Bernard Turek z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Warszawie. „Zmiany w żuchwie u koni – diagnostyka różnicowa” prezentowali dr Stephanie Hoppner i prof. Bodo Hertsch z Kliniki Chorób Koni, Wolnego Uniwersytetu w Berlinie. „Niedrożności mechaniczne jelit będące skutkiem ich uwięźnięcia w naturalnych i patologicznych otworach ciała” zaprezentował dr Andrzej Bereznowski z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Warszawie. „Laparotomię u koni (owariektomia, kryptorchidektomia, kastracja) przedstawił dr Walter Brehm z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Bernie (Szwajcaria), a „Bóle ze strony jamy brzusznej niezwiązane z przewodem pokarmowym” zreferował dr Przemysław Dziekan z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Warszawie.

W 2004 r. w ramach XII Kongresu Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych PTH zorganizowało sesję poświęconą chorobom koni, której przewodnim tematem była ortopedia. Przedstawione zostały następujące tematy: „Stan obecny i przyszłość leczenia chorób stawów koni”, „Aktualne poglądy na torbiele podchrzęstne u koni”, „Objawy i rozpoznawanie chorób stawów u koni” oraz „Leczenie chorób stawów”. Wszystkie te wykłady przedstawił prof. C. Wayne McIlwraith, dyrektor Orthopedic Research Center z Colorado State University

Od lewej: Bernhard M. Spiess, Marta Warzecha, Alexandra Trbolova oraz Ireneusz Balicki

Christopher C. Pollitt

David Paul Lunn

Steeve Giguere

Sue Dyson

Wayne C. McIlwraith

(USA). Ponadto prof. Marc Crisman z Virginia-Maryland Regional College of Veterinary Medicine, Blacksburg (USA) przedstawił wykład na temat „Zastosowanie hybrydyzacji różnicującej do określania ekspresji genów w ostrej fazie obturacyjnej choroby oskrzeli i płuc koni”.

W 2005 r. konferencja hipiatryczna poświęcona była neurologii oraz leczeniu koni podczas zawodów. Podstawy neuroanatomii konia zaprezentowała dr Marta Makowiecka z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Warszawie. Wykłady dotyczące anatomii i czynności układu nerwowego oraz badania neurologicznego; drgawek, padaczki oraz zaburzeń snu; ataksji; wad postawy i zaburzeń układu ruchu przedstawił prof. Joe Mayhew z Uniwersytetu w Edynburgu (Wielka Brytania). Wykładowca ten omówił też inne zagadnienia neurologiczne: „Neuropatie u koni”; „Uogólnione niedowłady” i „Zespół końskiego ogona”. Temat dopingiu koni sportowych w świetle obowiązujących przepisów omówił prof. Manfred Kietzmann z Wyższej Szkoły Weterynaryjnej w Hanowerze.

W 2006 r. konferencja hipiatryczna poświęcona była ochwatowi koni. Głównym wykładowcą był prof. Christopher C. Pollitt z Australijskiego Instytutu Badań nad Ochwatem koni, Wyższej Szkoły Nauk Weterynaryjnych Uniwersytetu Queensland. Znanego badacza tej choroby u koni w skali światowej. Jego wykłady nosiły tytuły: „Historia na jedno kopyto”; „Gaszenie pożaru – zapobieganie ochwatowi”; „Co dzieje się z kopytem po uszkodzeniu – nauka z przebytego ochwatu przewlekłego”. Wykłady ilustrowane były licznymi przeżościami i filmami.

W 2007 r. konferencja obejmowała zagadnienia pomocy porodowej i zapobiegania chorobom okresu okołoporodowego u klaczy oraz

problemom zdrowotnym w odchowcie na niej mechanizmy działania szczepionek u koni, ocenę układu immunologicznego koni dorosłych i źrebiąt, programy szczepień źrebiąt i koni dorosłych. Zagadnienia zachowawczej pomocy porodowej u klaczy przedstawił dr Sylwester Zajac z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW. Cesarskie ciecacie u klaczy prezentował dr Maciej Witkowski z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW. Tematy: „Endometritis macicy klaczy – diagnozowanie i przyczynki do poznania patogenezny” oraz „*Thymitis eosinophila* u klinicznie zdrowych koni w wieku od 2 miesięcy do 2 lat” przedstawiła prof. Maria Katkiewicz z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW. Na zakończenie sesji prof. David Paul Lunn przedstawił wykład na temat kontroli i zwalczania chorób zakaźnych koni.

Ponadto w 2007 r. na III Targach Medycyny Weterynaryjnej w Łodzi prezes Polskiego Towarzystwa Hipiatrycznego prof. Jerzy Kita przedstawił wykład pt. „Hipiatria, czyli problemy ochrony zdrowia koni”.

W 2008 r. konferencja hipiatryczna ponownie poświęcona była ortopedii koni. Program obejmował następujące tematy: „Zasady rozpoznawania kulawizn ze szczególnym uwzględnieniem kulawizn kończyn miednicznych”; „Podejście do konia sportowego z potencjalnym źródłem bólu umiejscowionym w odcinku piersiowo-krzyżowym, lędźwiowo-krzyżowym lub w stawie krzyżowo-biodrowym”; „Postępowanie w możliwościach rozpoznawania kulawizn pochodzących z odcinka autopodialnego kończyny”; „Rozpoznawanie i leczenie zapalenia bliższej części mięśnia międzykostnego w kończynie piersiowej i miednicznej”. Taki zestaw wykładów zaprezentowała dr Sue Dyson z Wielkiej Brytanii.

Na tej konferencji prezentowali także swoje wyniki badań polscy hipiatrycy. Kliniczne aspekty chorób wyrostków kolczystych odcinka piersiowego kręgosłupa przedstawił dr Radomir Henklewski z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Temat „Zwichnięcie stawu biodrowego u koni – przypadki kliniczne” przygotowała Joanna Persona ze współpracownikami z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW. Temat „Diagnostyka ultrasonograficzna chorób struktur wewnętrznych kopyta” przedstawiła dr Olga Kalisiak ze Centrum Zdrowia Konia w Psucinie. „Występowanie zmian radiologicznych u koni badanych przed sprzedażą” omówił Mateusz Hecold z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW.

W 2009 r. konferencja hipiatryczna poświęcona była dermatologii. Profesor Marianne M. Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Utrechcie (Holandia) przedstawiła wykłady: „Metody rozpoznawania chorób skóry u koni”; „Choroby skóry tła zakaźnego u koni” i „Niezakaźne choroby skóry u koni”. Wybrane choroby kopyta omówił prof. Christian Stanek z Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej w Wiedniu. Własną metodę opatrywania odsłoniętego tworzywa kopytowego przedstawił prof. Zdzisław Kłos z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW, a diagnostykę i leczenie wybranych schorzeń rogówki – Marta Warzecha z Okulistycznej Przychodni Weterynaryjnej w Warszawie.

W 2010 r. konferencja hipiatryczna poświęcona była okulistyce koni. Program konferencji obejmował następujące tematy: „Badanie okulistyczne koni – podstawowe i zaawansowane techniki diagnozowania”; „Choroby narządu wzroku u źrebiąt”; „Choroby rogówki koni”; „Nawrotowe

zapalenie błony naczyniowej koni”; „Jaskra koni”. Taki zestaw tematów prezentował prof. Bernhard M. Spiess z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Zurychu (Szwajcaria).

W ramach tej konferencji przedstawiono także prezentacje z innych ośrodków: „Niedrożności dróg łzowych u koni” prezentował prof. Ireneusz Balicki z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Lublinie. Wykład na temat „Leczenie nawrotowego powierzchownego owrzodzenia rogówki u koni” wygłosiła prof. Alexandra Trbolova z Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Farmacji w Koszycach (Słowacja), a „Leczenie operacyjne raka płaskonabłonkowego rogówki i spojówki u koni” przedstawiła Marta Warzecha z Centrum Zdrowia Konia w Psucinie.

W 2012 r. konferencja hipiatryczna poświęcona była chorobom źrebiąt. Blok wykładów obejmujący zaburzenia oddechowe u nowo narodzonych źrebiąt, zasady chemioterapii u źrebiąt, badania ultrasonograficzne klatki piersiowej i jamy brzusznej u źrebiąt, zasady płynoterapii u nowo narodzonych źrebiąt oraz nowe spojrzenie na zespół niedojrzałości źrebiąt przedstawił prof. Steve Giguere z University of Georgia (USA). Ponadto dr Alf Ecbert Fussel, dyrektor generalny Departamentu Zdrowia Zwierząt Dyrekcji Generalnej do spraw Zdrowia i Konsumentów Komisji Europejskiej (DG SANCO) przedstawił wykład dotyczący problematyki chorób koni w Unii Europejskiej.

W 2012 r. Christopher C. Pollitt z Wyższej Szkoły Nauk Weterynaryjnych, Uniwersytetu Queensland (Australia) podczas II Kongresu Vetforum w Łodzi został odznaczony honorową odznaką Polskiego Towarzystwa Hipiatrycznego w uznaniu jego zasług dla rozwoju hipiatryi w Polsce.

Uczestnicy pierwszego Podplomowego Studium Chorób Koni

Na każdą konferencję przygotowane były dla uczestników materiały tłumaczone na język polski. Powstała z tego już całkiem spora biblioteczka hipiatryczna. Konferencje nie były tylko wykładami. Podczas każdej z nich uczestnicy zadawali wiele pytań w trakcie dyskusji i dzielili się własnym doświadczeniem praktycznym. Myślę, że uczestnicy dotychczasowych konferencji byli zadowoleni z wybranej tematyki i wykładowców, co potwierdzali w anonimowych ankietach.

Polskie Towarzystwo Hipiatryczne stało się także znane w całym świecie, choćby dzięki wybitnym wykładowcom, którzy dotąd uczestniczyli w naszych dorocznych spotkaniach.

Jako prezes, chciałbym w tym miejscu serdecznie podziękować pani dr Małgorzacie Ochmańskiej-Hecold za jej zapał organizacyjny i wieloletnią pracę w zarządzie Towarzystwa. Dziękuję też inicjatorom tego pomysłu i wszystkim członkom

Towarzystwa, organizatorom spotkań i konferencji, osobom czuwającym nad ich przebiegiem, zdając sobie sprawę, jak wiele wymaga to poświęcenia i wysiłku.

Jestem przekonany, że Polskie Towarzystwo Hipiatryczne będzie się nadal owocnie rozwijać, przyczyniając się do rozwoju nauk weterynaryjnych.